

{ אז נדברו }

פרשת עקב תשפ"ו | גליון מספר: 742 | לסדר: "ארץ אשר עיני ד' אלקיד בה..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

--

לתגובות בפקס:

077-4448588

חדש!

ניתן לקבל את העלון
בפקס:

מערכת אוצר הגליונות:

02-3132641

קוד עלון: 1233

תרומות!!

תרומות!!

תרומות!!

תרומות!!

תרומות!!

תרומות!!

תרומות!!

כן... צריך תרומות...

חד"פ או ח"ק

העיקר לתרום...

--

לתרומות ולהוראות

קבע לעלון:

באשראי: "נדרי"

פלוס" (קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(מוכר להחזר מס)

למענה אנשי:

052-7683095

המוזיאון היהודי או אני בעצמי המוזיאון המהלך??

בתשובת חתם סופר (יו"ד שמ"ו) יש תשובה מעניינת, שמרן ר' עקיבא איגר שלח שאלה לחתנו מרן החתם סופר בהלכות אבלות, והחת"ס עונה לו: שכשקבלתי את המכתב הזדעזעתי כולי... כי אני 'גברא קפדנא' שנוהר שלא ללמוד הלכות אבלות סתם ככה באמצע השנה... כי זה מעורר פורענות... וברגע שקבלתי ממך מכתב בענייני אבלות זה הבהיל אותי... (נסתפקתי האם החת"ס נבהל מה'סימן רע' שבזה שמי יודע מה 'כבר קרה', או שהוא נבהל מזה שכעת 'אריא רביעא עליה' שמשום כבוד חמיו הוא מוכרח לעיין בהלכות אבלות וזה עצמו יביא עליו בהכרח פורענות...) והוא ממשיך וכותב שאכן לאחמ"כ הוא התבשר שאמו נפטרה, ואז הוא עונה תשובה לרעק"א וכותב לו שאם אתה גם חושש כמוני, אתה יכול להמתין ולעיין בזה כשיגיע ט' באב... בקיצור: מה שיצא לי מהתשובה הזו שלרעק"א לא היה שום בעיה ללמוד הלכות אבלות גם בחודש שבט וחודש סיון, הוא לא פחד שהעסק בענייני אבלות יעורר פורענות... הוא לרגע לא חשב על זה... ולכן הוא לא ראה שום בעיה בשלוח לחת"ס שאלה בהלכות אבלות באמצע השנה... אבל החתם סופר כן!!! כן חשב לזה ומאוד!! ולכן החתם סופר יקפיד במשך השנה לא ללמוד מסכת מועד קטן...

ואם החת"ס חושש שלא ללמוד מסכת מועד קטן... אתה יודע מה המשמעות? המשמעות היא שאם החת"ס ילמד מו"ק ותהיה טרגדיה... החת"ס יעמוד בלוויה ויגיד שיתכן וזה קרה בגלל שלמדו כאן מו"ק... ואילו מרן רעק"א...? שום דבר!!! הוא ילמד מועד קטן, ולא יקרה כלום, וגם אם יקרה משהו, הוא לרגע אחד לא יתלה את האסון בזה...

נו... איך אתה מסביר את זה? מה קורה פה? האם יש פה כביכול חילוקי דעות בין החת"ס לשווער שלו גרעק"א...? ואם זה באמת חילוקי דעות ממשיים אז איך החת"ס כותב את זה בהבלעה בתחילת דבריו ומיד ממשיך הלאה לנושא הבא... שיעצור כאן! ויתחיל לבאר ולשכנע את מרן הגרעק"א בצדקת דרכו... שייסביר לו כמה ש-כן צריך לחוש לא ללמוד מסכת מו"ק סתם ככה באמצע השנה... שיהיה את מרן הגרעק"א שזה מסוכן וכו'...

אלא מה רואים מכאן? שמדובר בשני מסלולים שונים (עכ"פ בתחום הספציפי הזה) שתי גישות שמהלכות זו לצד זו! ואין פה נידון אובייקטיבי מה נכון ומה לא נכון... אלא מאי?? זה בעיקר עניין של בחירה! שים לב: אם מדובר היה בנידון הלכתי... אי אפשר לשחק עם זה... אתה יכול להגיד שבשמים 'אלו ואלו דברי אלוקים חיים', אבל בסופו של דבר כאן בארץ כל אחד אמור לתפוס שיטה אחת מתוך הבנה שזה האמת והשני טועה. אבל כאן זה לא עניין של הלכה... זה שטח אפור... שטח שמצינו לו הגדרה בחז"ל 'מאן דקפיד קפדין עמיה'... מי שעושה מזה עסק, זה 'עובד עליו' ומי שמחליט לא לעשות מזה עסק זה לא עובד עליו. בקיצור: זה עניין של בחירה!

וכמוכן: שאת זה גופא הכי צריך להבין... תחליט: זה נכון או לא? אם הנושא של זהירות מזוגות, מזיקים, חלומות, אם זה משהו אובייקטיבי, אז מה יעזור שאני לא מקפיד,

ואני חושב שההסבר הוא מאוד פשוט:

יש ענף שנקרא 'יהלומים'!! זה תחום שלם ויש אנשים שמבינים בזה יותר ומבינים פחות... ויש יהלומים ששונים מיליונים, והיהלום הכי פשוט שווה לפחות אלף דולר... בקיצור: מדובר בעולם שלם שיש בו דקויות וסחר וכו' ותסלח לי מראש שאני אפילו לא יודע להשתמש במונחים כי אין לי שמץ של מושג בתחום של יהלומים... ולמה אין לי מושג? כי... כי אני 'לא קפיד'!! אני לא בקטע!! תביא לי טבעת יהלום ששווה \$50,000, ותביא לי טבעת מ'הכל בשקל', אני מבטיח לך ש'כל אפיא שוין', אין לי שום נפ"מ... מידת ההשתוות במאת האחוזים!! וזה לא סתירה שיש מספיק אנשים בעולם שיעמדו עם זכויות מגדלת ואת הטבעת מ'הכל בשקל' הם יזרקו מהחלון... ועל הטבעת השניה, הם יוציאו מכיסם \$50,000 שקל ויקנו!! היה זה לא היה? נו... איך אתה מסביר את זה?

שני אנשים מהלכים באותו עולם, ובאותה מדינה, זה מוכן להשקיע הון עתק, והשני לא מבין בכלל מה אתה רוצה... ואני שואל אותך: מישהו פה טועה? מישהו פה אולי עיוור? (אז בראש קטן אולי הייתי אומר: שממה נפשך חייב להיות מישהו פה טועה!! או שאני עיוור ואני לא מבין ביהלומים... ולכן אני לא רואה בזה צורך... או שהוא טיפס שמוכן משלם על חתיכת אבן 50,000 שקל... אבל זה לא נכון!!!)

לא אני עיוור ולא הוא טיפוש! שנינו מבינים אחד את השני!! גם אני שלא מוכן להשקיע על היהלום הזה שקל, אני לא חושב לרגע שהוא סתם זורק כסף, אני מסוגל להבין שיש תחום שנקרא יהלומים שמי שאוהב את זה ומחובר לזה, אז יש פה באמת משהו מאוד מאוד מיוחד... ומאידך גם הוא מבין אותי, שאם אני לא בקטע, אז מבחינתי זה לא נושא... הנה לך דוגמא של הבדלים מאוד קוטביים בין שני אנשים!! שזה לא תמיד עניין של ויכוח, אלא זה עניין אישי...

אז גם בעבודת ה'!! ישנם כל מיני מגרשים רוחניים שזה עניין של בחירה!! אתה בוחר האם להיכנס לזה או לא... הדוגמא המוכרת ביותר זה 'אכילת חולין בטהרה', שאתה יכול להיות דוד המלך שכל חייו הוא טמא מת ולא סתם אלא באדיאולוגיה (ידי מלוכלות בדם שפיר ושללא... דוד היה תמיד שרוי בד' אמות של הלכה והוראה וזה היה טוב בעיני ה' יותר מאלף עולות של שלמה) ואילו השווער שלו שואל בחיר ה', היה אוכל חולין בטהרה ברף הכי גבוה... אין פה שאלה מי יותר צדיק, זה תחומים שונים של עבודת ה'!! והדברים ארוכים ועתיקים...

ההמשך בעמוד 4 בגיליון זה...

האם יש כסף? כן... יש כסף

בשביל מה שצריך!!

לרגל ימי בין הזמנים, אעתיק כאן טיוטה מתוך הספר שאי"ה אולי יצא יום אחד, 'מה אני מבקש מכם' על גמילות חסדים...

מצאתי מדרש רבה מפתיע ומעניין (בפרשת משפטים) על הפסוק: 'נבהל להון איש רע ולא ידע כי חסר יבואנו' אומר המדרש? מי זה 'נבהל להון'? זה השואל שהיתה עינו צרה לשכור שתי פרות כאחת והוא שואל אחת ושוכר אחת וע"י שלא שכר אלא אחת, אם מתה או נשברה הוא משלם, הוי 'נבהל להון איש רע עין' שהיתה עינו רעה לשכור ומתוך כך 'ולא ידע כי חסר יבואנו'.

אתה קולט מה כתוב כאן? אברך צעיר היה צריך לעבור דירה, ובשביל זה הוא היה צריך בסה"כ איזה רכב פתוח עם גר... ולפי הערכה כנראה שיצטרכו פה שתי נאגלות... אה... שתי נאגלות?! לא! עד כאן... 'זה יותר מידי בשבילי', הרי על כל נאגלה אני צריך לשלם 700 שקל... אז לשלם פעמיים? זה כבר 1400 שקל... לא! לא מקובל עליי. יקר מידי... נו... מה עשה אותו אברך? התקשר פה... בירר שם... ובסוף הוא הצליח לארגן איזה חבר שיש לו רכב... נעמיס עליו הלון וחזור כמה פעמים ונחסוך את הנאגלה השניה... איזה יופי... אותו אברך יצא שש ושמח... הנה... הצלחתי לחסוך כמה שקלים...

ועל זה מתבטא המדרש בחריפות: 'נבהל להון איש רע'!!! לא!! ההתנהלות הקמצינית הזו היא רעה... ולא זו בלבד אלא המדרש מנבא לך שבסוף גם לא תרויח כלום... 'ולא ידע כי חסר יבואנו' כי כל עוד ששכרת חברת הובלות, הרי דינו כשכיר וחיובי האונסין עליו, ואילו כשהתעקשת לא לשכור אלא לשאול את הרכב מהחבר שלך... אז אולי חסכת 700 שקל... אבל יתכן שתוך כדי ההובלה יקרה משהו... 'נשבר איזה חלק', וחבר שלך שלח אותך לברר את הנזק והמוסכניק בסוף 'עודד' אותך שזה מסתכם 'רק' ב-3000 שקל... (מסוג הדברים שיום אחד כולם מבינים אותם מצבירת ניסיון אישי... השאלה היא כמה יקר משלמים על הזול עד שצוברים את הניסיון הזה) בקיצור: המדרש מזהיר אותך: אם אתה מחפש לחסוך כסף בכל מחיר... בסוף תראה שיהיו פאנצ'רים שזה יצא רק יותר יקר...

מיותר לציין שהמדרש הזה מאוד מאוד תמוה:

כי לכאורה משמע כאן מחז"ל שלהתאמץ לחסוך בכסף זו הנהגה לא ראויה... כי הרי מה קרה כאן... בן אדם בסה"כ רצה לחסוך... רצה להרויח אחד ועוד אחד... וחז"ל לא רואים את זה בעין יפה, **תמוה מאוד**: כי אדרבה, יש מימרות שלמות בגמ' שרב חסדא נותן רשימה ארוכה של טכניקות ועצות ל'האי בר בי רב דלא נפישא ליה מאני'- שאין לו כסף... איך לחסוך בכסף... איך לקנות בחצי מחיר את מה שאחרים קונים במחיר מלא... פשוט וברור שיש עניין לחסוך בכסף, והלוואי!!

הלוואי והיינו מאמצים את ההנהגה הצנועה הזו... (דא עקא: שבדרך כלל הבעיה שלנו שאנחנו מבזבזים כסף, וזו בעיה באמת גדולה)

חוץ מזה: חז"ל מזהירים אותי: שאם אני אנסה לחסוך... בסוף זה יתנקם בי ויתברר שאני אפסיד יותר ממה שארויח... רגע... ואם אני כעת אביא קבלות מהשטח לחז"ל ואני אוכיח להם שעם קצת חישוב הצלחתי לחסוך המון כסף... נו... וכי זה יהיה 'מעשה לסתור'? וכי אין כזה דבר שאנשים מתנהגים בצורה מחושבת וחוסכים אלפי שקלים מידי חודש?

אלא מאי? צריך לעשות סדר בדברים:

יש שני דברים מאוד פשוטים: הדבר הראשון הוא: שמי שדחוק בממון ואין!! אין לו כסף, ברור שהוא חייב לחסוך!!! זה לא שאלה של מותר או מומלץ, אלא חייב, כי יהודי שמתנהג בישירות, אמור להיות ברמת חיים בהתאם ל-מה שיש לו... על כזה אחד חז"ל בכלל לא דיברו, כי אל תשכח שאנחנו פה מדברים על 'נבהל להון איש רע', ואילו מי שאין לו כסף... אין לו שייכות לא 'נבהל' ולא 'להון', כי אין לו בכלל הון... עליו נאמר: 'בנפשו יביא לחמו', וכל שקל נוסף שהוא יכול להשתכר או לחסוך זה עניין של חיי נפש... זו ההבדלה הראשונה.

דבר שני: גם מי שלא ממש ממש דחוק בכסף... ברור שראוי לחסוך בממון... גם משיקול טכני שמי שמבזבז כסף מהר מאוד יורד למעגל העוני, וגם סתם ככה... זה לא נכון ולא ראוי לבזבז כסף... לבזבז כסף זו מידה מגונה... לפעמים זה גם גובל באיסור גמור של 'בל תשחית'... **עד כאן שני הדברים בחרים:** א. שאם אין לך, ברור שצריך לחסוך. ב. וגם אם לא חסר לך כסף, זה עדיין לא סיבה לבזבז כסף. רק מה? אם לא ממש חסר לך כסף... ואתה גם לא מבזבז כסף. כעת מותר לך לדעת את ההשקפה היהודית הממוצעת, ואם נאמר אותה במשפט אחד, הלא היא:

יש כסף--- בשביל מה שצריך!!

מי אמר? נו... באמת מי אמר?? **ה' אמר!!** העובדה היא שכעת יש לך ב"ה כסף... כן... ה'התרשמות' הכללית היא שיש לך כסף בשביל כל מה שאתה צריך... וכיון שכך!!! אם יש לך כסף כעת בשביל כככל מה שאתה צריך... **ואי לכן ובהתאם לזאת:**

ביחס לכל מה באמת שצריך, אל תחסוך!! אל תתקמצן... תשחרר...

אתה כעת עובר דירה, ובשביל המעבר צריך כעת שתי נאגלות? צריך? אם צריך תשלם בשמחה!! אל תעשה דקדוקי עניות... אל תחסוך בזה... למה? כי יש!!! יש לי בשביל כל מה שצריך!! **רק מה? מהו החשש הנצחי?**

שהיא גופא... מי אמר... מי מבטיח לי שבאמת יש לי בשביל כל מה שצריך... וכי אני יודע מה יהיה מחר?? אני מנסה לחסוך כי... כי אני לא יודע אם יהיה לי... אוהו... פה חז"ל מגיעים ואומרים: נכון... אף אחד לא מבטיח לך שמחר יהיה לך כסף... אבל אם זה כל השיקול!!! אם השיקול שלך לחסוך הוא רק מהשיקול של חוסר ודאות 'מי יודע מה יהיה בעתיד', אז באותה מידה יש כאן שיקול לא לחסוך כי מי יודע איזה נזקים יביא לך החסכון עצמו... כלומר: ברגע שאתה

מתחיל להיצמד לחוסר ודאות ולכן אתה מנסה לחסוך, קח בחשבון שהחסכון עצמו כרוך בכל מיני סיכונים של חוסר כדאיות... כלומר: ברגע שיש לך כסף בשביל מה שצריך... אם אתה מתחיל לחסוך כי מי מבטיח לי מה יהיה מחר... זה לא נקרא לחסוך ולהיות מחושב, כי הסיכון של דאגת מחר הוא סיכון לא יותר גדול מהסיכון ממחר החסכון שלך כיום... **יש פה שיקול מאוד ענייני ופרקטי!!!**

אבל זה מעבר לזה... זה לא רק טקטיקה נכונה של ניהול כלכלי נבון, אלא יש כאן יסוד בריא ויציב והקו המנחה בבית של יהודי מאמין:

יש כסף בשביל כל מה שצריך!!! ובלשונו של יעקב אבינו: יש לי כל!!!

ילד מגיע ויורה על אבא את שאלת המיליון: אבא, יש לנו כסף?

מה תענה? מה נכון לענות?

אם תגיד לו: אנחנו עשירים מופלגים... אז ממה נפשך: או שאתה סתם שקרן, אבל גם במידה וזה נכון שאתם עשירים, זה לא גישה יהודית נכונה... כי להגיד אנחנו עשירים מופלגים, זה כמו עשוי שאומר: 'יש לי רב'... זו אמירה של 'רוח גבוהה ונפש רחבה', כאילו יש מלא כסף ויאלה בא נצא לבנות ולנקר לכולם את העיניים... (ומהר מאוד מדד העושר משתנה בהתאם החור שנפער בכיס) מאידך גיסא, אם תגיד לו שאנחנו עניים ואין לנו כסף, אז ממה נפשך: אם באמת באמת אין כסף... אז סליחה: תעצור בצד... תגיד לי: מה התכניות שלך? אם באמת צריך כסף... אז קום!! עמוד עמוד!! וצא להביא אוכל הביתה... כי אחרת 'מהיכן ירק זה חי'? (כלומר: אם הילד שלך שואל האם יש כסף, והתשובה היא: אין!! זה לא יכול להישאר ככה, משהו פה צריך לקרות... או שאתה הולך להביא כסף... או שאנחנו שולחים את הבן שלך ללקט שכחה פאה או שאנחנו מערבים את קופת הצדקה, או את ב"ד שיכריזו עליך שאתה לא זן את הילדים שלך) אלא מאי? לא... תרגע... נסחפת... זה לא שהמצב כ"כ גרוע, זה שאמרתי לילד שאין כסף, זה לא שאין כסף בשביל לאכול, אלא מאי? **יש כסף... רק לא לגמרי לגמרי לכל מה שמתחשק לנו.**

אה... נו... איך קוראים לכזה דבר? איך מגדירים בן אדם שיש לו אמנם כסף אבל אין לו מספיק כסף לכל מה שרוצים... איך קוראים לזה?

לזה קוראים- **יש כסף ל---**מה שצריך!!

יופי, אז אל תגיד לילד שלך ש-אין כסף!!! כי יש כסף--- למה שצריך!!

עכשיו ככה: שלא תבין: אני כעת לא בסנדאית חינוך מה בדיוק אומרים לילדים... אני מדבר כעת עלינו!! על ההורים!! איך אנחנו בתור יהודים אמורים להגדיר את המצב הפיננסי שלנו... **יש כסף---**למה שצריך!!

שיש לזה השלכות לכל הכיוונים: א. שמצד אחד: אם אין כסף ל-מה שצריך, אז צריך לקום ולהתאמץ ולפעול שיהיה כסף ל-מה שצריך... זו חובתו הבסיסית של בעל משפחה. ב. אם ב"ה יש כבר כסף לכל מה שצריך... כעת אין עניין לחסוך

אז מתברר שאני לא שווה... זה כבר חולה!! זה כבר משהו שנתקע בקיר!! הקו הוא: יש כסף ל-מה שצריך!!
צריך כסף בשביל מה שצריך!! ומה שרוצים ולא צריך, תלוי אם יש...

אם כבר הגענו לכאן... עוד נושא מעניין לעניין באותו עניין:

צאו והתפרנסו זה מזה... לפרנס יהודי

בשמחה!!

כן... זו אחת מהנקודות העדינות שצריך לחדד אותם:

הרי כל דבר עולה כסף!! וכל בן אדם רוצה להתפרנס... וממנו? ממני!! ואני נאלץ לשלם לו, אם זה לבעל מכולת, אם זה לאיש מקצוע, והרי אל תשכח שיש פה ניגוד עניינים, כי אני גם צריך כסף... אני גם צריך להתפרנס... זאת אומרת: אם תסתכל מהצד, זה נראה שהעולם בנוי על ניגוד עניינים, מצד אחד אני רוצה שהכסף כל הזמן ישאר אצלי, דא עקא שגם 'הוא' כל הזמן רוצה שהכסף ישאר אצלו, במקביל: אני כל הזמן לוטש עיניים להתפרנס ממנו, והוא לוטש עיניים להתפרנס ממני... נ... אז מה יהיה פה?? מה... כל ענף התעסוקה והכלכלה זה סוג של מלחמה אכזרית... מי יצליח להוציא יותר כסף מהשני? מה... ככה נראה העולם שהקב"ה ברא? אז זהו!! שיש הרבה אנשים שבאמת ככה רואים את העולם, בצבעים קודרניים שכאילו כל אחד נאבק על שלו ורוצה להתפרנס על חשבון חבירו... אני מרשה לגוי ככה לחשוב!! כי סו"ס רק אין יראת אלוקים במקום הזה והרגני, סתם עכו"ם חשוד על שפיכות דמים, אז מצידו באמת זה ככה, עולם אכזרי, וככל שתהיה יותר חזק ככה תתפרנס על חשבון השני.

אבל יהודי לא אמור להסתכל ככה על העולם, כי זה העולם של ה'!! שה' הוא טוב, וממילא גם ה'מדיניות' של העולם היא לא אכזרית...

אז מה כן?? הגישה היא: 'צאו והתפרנסו זה מזה!!' אצל יהודי חייבת להיות נוסחה, שאני שמח לשלם כסף איפה שצריך!!

אם אני צריך שירות, אני שמח לפרנס את איש המקצוע, זה לא סתירה שיתכן ואני אתמקח על המחיר, (כי אם התרשמתי שהוא גובה ממני מחיר יקר מדי, אז זה יותר ממה שצריך, וכפי שסיכמנו, יש לי כסף בשביל מה שצריך, אבל לא יותר ממה שצריך, ולכן אני אתמקח איתו) אבל ברגע שאני אשתכנע שזה המחירון, אני אשלם לו את זה בשמחה!! אני לא אתייחס אליו כאחד שמתפרנס על חשבוני, ההיפך!! לי יש כסף בשביל מה שצריך!! ולו יש כסף בשביל מה שצריך, והיות ואני צריך כעת לקנות חליפה, וכיון שאני צריך אז ה' נתן לי כסף בשביל זה... אז למה לא לפרנס יהודי? הרי יש לי!! וכבר מצינו במדרש (רש"י חוקת) כשישראל רצו לעבור באדום, 'נעברה נא בארץ לא נעבור בשדה ובכרם ולא נשתה מי באר', למדך תורה דרך ארץ שההולך לארץ שאינו שלו ויש בידו צרכו לא יאכל ממה שבידו אלא שלו יהא מונח ויקנה מן החנווני בשביל להנותו" כתוב כאן: שקיים גם שיקול לפרנס את מי שמספק לי שירות... ודו"ק.

הבעיה היא שזה עולה שתיים וחצי שקל (ויש לי רק שקל)...

שתתתים וחצי ש... שקל?? כמעט 'התעלפתי'!!! אתה יודע מה זה שתיים וחצי שקל?? זה... זה 'מחלקת עסקים'!!! ואז הילד שלי פצח ברשימת הבטחות שאני אהיה ילד טוב, ואני יוותר לאחותי, ואז 'נשמתי נשימה עמוקה' והוצאתי לו שתיים וחצי שקל, ובזכות ה'נשימות העמוקות שלי' הוא יצא מהחנות מאושר עד עמקי נשמתו!!! ובידו 'האוצר' היוקרתי!!!

עד כאן הסיפור!! (גילוי נאות: הלוואי והתיאור הזה היה לגמרי מדויק, הילד שלי היה עוד יותר מאושר בחיים... לבנתיים זה נכון באופן חלקי) תכל'ס... אנחנו יוצאים מהחנות... ומשם עלינו על מונית... אני שואל את הנהג 'כמה זה עולה', והנהג עונה במקום: 80 שקל!!! והילד שלי שומע...

וכאן התעוררה לי שאלה: לפני עשר דקות התמקחתי עם הילד שלי על שתיים וחצי שקל... עשיתי את זה בכוונה כדי להעניק לו תחושה ששתיים וחצי שקל זה כסף!! והנה עכשיו... נהג מונית ערבי מבקש ממני 80 שקל, ואני נותן לו בלי 'למצמצ', מה הילד שלי חושב כשהוא רואה את זה??

איזה משוואה הוא מקבל?? שנהג ערבי מקבל 80 שקל כמו כלום... בו בזמן שהוא נאבק על איזה שתיים וחצי שקל?? מה... אתה רוצה להגיד לי שהילד שלי באמת חושב שנהג ערבי שווה יותר ממנו?? אתה מבין מה מטריד אותי פה?? תבין: אותי לימדו כלל ברזל: תגיד לי כמה אתה מוכן לשלם עלי, ואני אגיד לך כמה אתה מעריך אותי... אם אתה מוכן לשלם על פגישה איתי 1000 שקל זה אומר שאני שווה את זה, ואם אתה לא מוכן לשלם לי 4 שקל, סימן שאני שווה 3 שקל... לא ככה?

עד שיום אחד שאלתי יהודי מבוגר... איך אני מעמיד את המשוואה הזו מול הילד שלי?? והוא אמר לי: פשוט מאוד: יש כסף בשביל מה שצריך!! אם צריך כעת להוציא עליך 350 שקל מידי שבוע בשביל מרפאה בעיסוק... יש לנו את זה כי צריך!! אבל בשניה שנצא ממנה אם תרצה סתם ככה לקנות בהכל בשקל... צריך?? צריך לקנות בהכל בשקל? לא צריך!! אם לא צריך אז אין לנו... זה הכלל!!

ה-80 שקל שנתתי בשביל הנהג מונית... זה לא בגלל שהוא איש מבוגר... אבל בגלל שצריך!! ובשביל מה שצריך יש גם מאות אלפי שקלים, אבל ברגע שלא צריך... כל שקל מחושב... טען לי היהודי המבוגר: דע לך שהבן שלך מבין את זה הרבה יותר טוב ממך... ואם רק לא תהרוס אותו הוא ימשיך לחשוב ככה... זה שאתה לא מוכן לפרגן לו יותר משקל לבזבזים, הוא לא חושב לרגע שהוא פה הלא שווה... הוא מבין שה'הכל בשקל' לא שווה שקל... אם רק תסכים גם אתה לחשוב ככה תגדל ילד בריא... דא עקא ש-מה שקורה זה שהקו המנחה הוא מה שרוצים ולא מה שצריך!! ואחרי שאני רוצה משהו, אז אני פתאום מתחיל לבדוק האם יש לי כסף בשביל זה... ואז זה נהפך להיות מין מבחן של הערכה עצמית, שאם אני פרגנתי לעצמי את ההוצאה ההזויה הזו, זה אומר שאני שווה את זה, ואם לא,

ולאגור, אדרבה, היות וה' נתן לי כסף ל-מה שצריך... אז הכסף הזה נועד בשביל להוציא אותו בשביל מה שצריך... כלומר: כמו ששמחתי להכניס כסף כי אני צריך!! ככה אני שמח להוציא אותו על מה שצריך!! ג. אם הרחיב ה' את גבולי ויש לי כבר יותר ממה שצריך, כאן יש עניין לבלום, להמשיך להשתמש ל-מה שצריך, ואולי טיפה יותר ברווחה, אבל לא יותר מידי, כי בסופו של דבר הקו הוא אחד: יש לי כסף בשביל מה שצריך!!!

אתה קולט?? מדובר פה בקו ממצע אחד שהוא רלוונטי גם לעשירים, גם לעניים וגם למעמד הביניים... ההתנהלות בכסף היא לפי מה שצריך!!

אם אתה עני, ואין לך כסף, אפילו בשביל מה שצריך, מחובתך לדאוג לזה!! אם אתה במעמד הביניים ויש לך כסף בדיוק בשביל מה שצריך... תסכים בשמחה להוציא ולשלם על מה שצריך. וגם אם אתה כבר עשיר, ויש לך הרבה יותר ממה שצריך, גם אז אל תבזבז הרבה יותר ממה שצריך. שמת לב? כולם, כל השכבות, מחויבים לאותו קו!!

ואי לכן ובהתאם לזאת: אם כעת נניח צריך לעבור דירה, ובשביל זה באופן נורמלי אתה אמור לשכור חדרת הובלות... רק מה? אולי בכל זאת נחסוך... נעשה קומבינות... נעמוד על הראש כדי לחסוך כמה שקלים?

לא!!! זה נישט דעת תורה, כי לעבור דירה אתה צריך, וכסף יש לך בשביל מה שצריך, אז למה לא לשלם בשמחה... אדרבה, הייתי מוסיף בזירות, שהייתי מערב כאן שיקול של 'צאו והתפרנסו זה מזה', למה שלא תפרנס יהודי? כמובן שהשיקול לפרנס יהודי הוא שיקול מאוד מסויג, כי תסכים איתי שאני לא אמור לשלם מחיר כפול בשביל לפרנס יהודי, אבל כשאתה צריך משהו, ויש לך את הכסף בשביל מה שצריך, אז למה לא לשלם בשמחה? כאן, אם אתה קופץ את ידך, זה נבהל להון... זה צייקנות... כאן תורו של חבר שלך להתפרנס, ותשלם לו בלב שלם.

ולסיום: היה לי סיטואציה קבועה עם הילד שלי שכל פעם שזה קרה הטריד אותי איך הילד שלי רואה את זה... הסיפור הוא: שעברתי עם הילד שלי ליד חנות הכל בשקל והילד שלי נורא נורא רוצה לקנות שם משהו... ואני כמו אבא טוב לא!! לא הסכמתי מיד!!! כי... שקל?? אתה יודע מה זה שקל...?? שקל זה פרס... בא תסביר לי למה מגיע לך שקל, מיותר לציין שאין לי שום בעיה לתת לו שקל... העיקר שיהיה פה שקט, אבל לא!!! עד כמה שאיכפת לי שהילד שלי יהיה באמת מאושר אסור לי לשחרר לו שקל סתם בלי סיבה, (דהיינו או שהוא יהיה מאושר משקל אחד בודד, או שהוא יהיה ממורמר גם אחרי שפנקת אותו במאה אלף שקל, כידוע ליודעי חן) אלף שקל והילד שלי התחנן... 'הסביר לי למה מגיע לו', ואחרי הסברים ארוכים ומנומקים טטטטט... סו"ס הסכמתי לו... הג'נטלמן הוציא את השקל מהכיס והילד שלי איך רץ לקנות ב-הכל בשקל, ואחרי עשר דקות!!!! הוא חוזר אלי כולו נבון... אבא... יש שם משהו שאני מאוד מאוד רוצה לקנות, אבל

המוזיאון היהודי או אני בעצמי המוזיאון המהלך??

המשך) וממילא גם בתחום הזה, מי שקצת מעיין בכתבי החתם סופר... אתה יכול לראות בין בתרי הדברים איך שהגישה לאורך כל הדרך היא בגובה... כל ההיבט הוא נשגב... מרומם... כל דבר מחושבן לפי העולמות ולפי מה שקורה באותה עת בשמים והכל מסתדר לפי התאריכים במשך השנה... ולכל דבר שמתרחש בסביבתו של החת"ס יש הסבר שמימי...

וזה לא סוד שאצל הרעק"א לא רואים את הגישה הזו בכלל!!

אם יקרה משהו למישהו והוא ימות, הרעק"א יהיה עסוק לגופו של עניין בשאלה נקודתית שהתעוררה שם בבית האבל, והוא ישלח את השאלה לחת"ס, וברגע שזה הגיע לחת"ס... כל האופק בבת אחת השתנה!! כשהחת"ס רואה שאלה בהלכות אבלות, יש פה דרמה שמימית... מי יודע איזה גזירת עירין התעוררה בהקשר לשאלה הזו... ואני ואתה שנמצאים כאן!! בין שני ההרים הגדולים, בין הרעק"א לחתנו החתם סופר, ואנחנו לא יודעים איפה אנחנו ממוקמים? ? **התשובה היא: זה בדיוק כמו יהלומים!** יבא אלי בן אדם וישאל אותי: האם להיכנס לתחום של יהלומים או לא? מה אני אענה לו?

זה עניין שלך!! בחירה שלך!! אתה יכול להמשיך להיות כמוני ולהסתכל על יהלום ולראות בו עוד איזה אבן... ובאותה מידה זכותך לבחור להיכנס לזה ולראות יהלום ולהגיד וואוהו... **בדיוק אותו דבר:** אתה יכול לבחור להיות רעק"א ולעמוד מול הלכות אבלות ולראות בזה שאלה הלכתית יבשה, ובאותה מידה אתה יכול להיכנס לעולם הטמיר של החת"ס ולפגוש שאלה בהלכות אבלות ולראות בזה מי יודע מה... זו בחירה שלך!! זה עניין שלך!!!

ולכן!! אי לכך ובהתאם לזאת... אני פונה אליך קורא יקר:

אם הכל טוב לך... אם אין לך בעיה להיות בעולם נשגב ושמימי שהכל עובד שם עם דקויות וסימנים משמים, אם אתה דווקא מסתדר עם זה מצוין... אם טוב לך עם זה... תמשיך כך... אי אפשר לקחת ממך את הגיבוי המלא שיש לך מאינספור עובדות ואפילו גם מאמרי חז"ל...

אבל!! אם יום אחד אתה מגלה שאתה מת מזה- כמוני... אם יום אחד אתה מגלה שזה הורס לך את החיים ועושה אותך חצי משוגע... ועל הדרך גם משניא עליך את היהדות שהיא נהפכת להיות סוג של 'מערת שדים' שהיא המבשרת רעות שלך... אז אני פה בשביל להגיד לך שכנראה לא מתאים לך להיות בבית המדרש של החתם סופר, ואתה צריך לערוך לבית מדרש של הרעק"א... **השאלה היא: במה זה תלוי?** מה ההבדל בין בית המדרש של החתם סופר לבין מדרש של רבי עקיבא איגר? איך אני יודע לבחור את בית המדרש הזה או זה? ?

אז בפשטות נראה שההבדל הוא כזה: לחתם סופר כידוע היו תלמידים!! יש מושג כזה שנקרא 'תלמידי החתם סופר', רגע... ומי לא התלמידים של ר' עקיבא איגר? ? ידוע לך על דמות ספציפית שהוא נקרא התלמיד של רעק"א? לא!!! ולמה לא? כי רעק"א היה רבם של כל ישראל... הוא לא ראש ישיבה מסוים... הוא ראש ישיבה של כל אוצר ספרים שמכבד את עצמו... ואילו החתם סופר, אמנם גם הוא היה מנהיג הדור ורבה של פרשבורג, אבל עדיין!! הייתה לו ישיבה!! היה לו את ה'סביבי' נשערה מאוד' של תלמידים מקשיבים שהוא היה יכול לזרוק בהם מרה ולהניח בפניהם תורת משה צרופה ללא כחל ושרק, (כמו שלגר"א היו תלמידים וכמו שלמעלה בקודש לאר"י הקדושה גם היו גורי האר"י). ושם!!! בבית המדרש המרומם והסטרילי של החת"ס היה ניתן לחיות בגובה אחר, לדבר בגובה אחר, החתם סופר יכל להיאחז בדקויות ובמושגים מופשטים כי הסביבה שלו אחזה שם... אבל רעק"א, שעל גדלותו וגאונותו אין צורך להרחיב... אבל ביום יום הוא פגש את כלל ישראל ודעתו הייתה מעורבת עם הבריות... ממילא אין לו את הלוקוסוס לטפס לגבהים ולעשות עסק מדקויות... כי ידיו מולוככות בענייני הכלל... בדברים ד'סני שומעניה...' אין לו את הנתונים להתעסק עם 'בא לצאת ידי שמים', כי הוא עסוק למעלה בראשו בחיובים גמורים שצריך להוציא בדינא ודיינא ב'חייב בדיני אדם...' אתה מבין?

את היסוד הזה רואים אצל חזקיהו המלך שברגע שהוא נהיה מלך הוא קם ועשה מעשים מאוד מאוד נועזים, שחלק מהם חכמים הסכימו איתו וחלק לא... ושנים מתוכם היו 'גנז ספר רפואות והודו לו' כתת נחש הנחושת והודו לו!! נחש הנחושת מדובר היה בנכס יהודי בעל מטען רגשי עצום!! שמשו רבינו עשה אותו במו ידיו!! אתה קולט? ? ולא סתם... אלא הנחש הזה הוכיח את עצמו שהוא מרפא את כל מי שננשך גם מאות שנים לאחמ"כ... נחש הנחושת המשיך לשמש כסגולה בדוקה... חולים היו מגיעים עם טיפול נמרץ ומביטים לנחש הנחושת וזה מחולל פלאות ויום אחד קם חזקיהו והגיע למסקנה שזה לא טוב לכלל ישראל... והוא התחיל לזלזל בנחש ולקרא לו נחושתן בלשון גנות עד שיום אחד הוא החליט 'לשלוח יד' ולבטל את מעשה ידיו של משה רבינו בכבודו ובעצמו...

עכשיו: בא לא נכנס כעת להיכנס לשיקולים!! למה חזקיהו ככה החליט ולמה הוא 'צודק...' אני רוצה להתעכב על שלב אחד לפני כן... אדוננו חזקיהו, עם כל הכבוד לטענות המנומקות והצודקות למה מוכרחים לכתת את נחש הנחושת וזה צו השעה... אבל עד היום!!! עד היום הרי אף אחד לא העיז לעשות את זה... הליגער זיינע דוד המלך והליגער שלמה המלך 'לא ראו לנכון לעשות את זה... אסא ויהושפט הצדיקים שביערו את הע"ז בימיהם לא ראו בזה בעיה... הם הסתדרו עם הנחש הזה... ולכה"פ הם הבינו שזה ערך קדוש שאסור לנגוע בו... אז איך אתה חזקיהו מעיז להיות יותר אמיץ מהם ולכתת את נחש הנחושת שהיה קיים בכל הדורות לפניך... ודווקא אתה מעיז לכתת אותו? ? על השאלות השמרניות הצודקות האלו חזקיהו היה מוכרח לענות! והוא כנראה ענה!! כי מתברר שהתשובות שלו גם התקבלו וחכמים הודו לו... נו... באמת מה הייתה הפטנה של חזקיהו?

העניין הוא פשוט מאוד:

לאורך כל מלכות בית דוד עד חזקיהו, היה אחד מהשתים, או מלכים צדיקים כמו דוד ושלמה וההולכים בדרכם, שישראל עושים רצונו של מקום, וינהו ישראל אחר ה'... ואז בין הייתר יש גם נחש הנחושת... נו נו... זה כמו אוצר הספרים ענק שיש בו את כל סוגי הספרים על הש"ס הלכה, על התורה... ויש שם גם ספר 'טעמי המנהגים...' מפריע למישהו?

יש ביהמ"ק ועל הדרך יש גם מוזיאון היהודי וכל מוצרי היודאיקה של העם היהודי כמו צנצנת המן ומקלו של אהרן וארגז ששגרו פלשתים ששוכנים אחר כבוד בקודש הקדשים... כן... ברגע שיש מזבח החיצון, מזבח הקטורת, שלחן מנורה וכיוור וכונו, אז יש גם מקום בכספת לגביע

הקדוש שמשוה רבינו היה עושה בו קידוש ולגארטל של אהרן הכהן... נו נו... שיהיה... לא מפריע לאף אחד... אלא ש--

חזקיהו נולד לעין הסערה!!! הוא נולד בדיוק בתקופה שנתמלאה סאתם של עשרת השבטים וה' הגלה אותם ללחלח וחבור... ומי הנצר היחיד שנשא? מלכות יהודה... אבל איפה... בדיוק בתקופה הזו היה המלך אחז שאחז ונעל בתי כנסיות ובתי מדרשות, במגמה ברורה שאם אין גדים אתי תיישים, הוא נעל את בית המקדש ומילא בע"ז...

זאת אומרת: כלל ישראל נמצא כעת בתהליך של אבדון רוחני סופי!!! ואז אחז מת, וחזקיהו בבת אחת מוצא את עצמו מול שממה הרוחנית הזו, וחזקיהו נחוש לשקם את הרוחניות של כלל ישראל, ולהחזיר עטרה ליושנה... חזקיהו לא מחפש כעת גדולות ונפלאות... הוא מתעסק כעת בא' ב' של ידידישקייט... הוא צריך לפתוח מחדש בתי המדרשות... לפתוח חדרים שילמדו שם ילדים להגיד שמע ישראל... (ימים יגידו ולא ימצא בישראל תינוק או תינוקת שאינם בקיאים בטומאה וטהרה, אבל בשלב זה הם לא יודעים שמע ישראל) מדובר פה בלהקים עולה של תורה מאפס!!! והכי הכי: חזקיהו צריך לשכנע בזה את כלל ישראל... הוא צריך שיתוף איתו פעולה... וכאן קורה נס!!! (הנביא מגדיר את זה כ-נס גמור! שמאוד מהר כלל ישראל משתף פעולה עם חזקיהו ו... וזה מתניע) היהדות מתעוררת מעלפונה ומתחילים מחדש... והנה סוף סוף חזקיהו מצליח... והניצוץ היהודי מתחיל לבצור... והנה יהודי סו"ס מגיע לירושלים לאחר עשרות שנות ניכור... ואז הוא נזכר בו... ב'נחש הנחושת'!! שמעתי שזה סגולה גדולה... כן... יש לי לחץ דם... אני רוצה להביט בנחש.. שזה יעזור לי... רגע... מה עם 'ספר רפואות'? שמעתי שיש שם רפואה לכל דבר...

(ואתה מבין לבד שאם היו כאסאח בין מלכות ישראל למלכות יהודה, אחד מהנושאים הנפיצים ביותר היה הנכס של נחש הנחושת וספר רפואות שהיה בידים של מלכות יהודה... כי תבין: זה 'שארון הברית' והמזבח נמצאים בידיים של מלכות יהודה... זה פחות מעניין... סו"ס ארון הברית זה משהו תובעני, זה אומר שאתה צריך לעבוד את ה' ולהקריב דווקא לו... ועל זה אנחנו מוותרים באדיבות, אנחנו פה במלכות ישראל מעוניינים לעבוד ע"ז... אז שישאר למלכות יהודה' שהם יתמודדו עם זה... אבל כשמדובר ב'נחש הנחושת' 'ספר רפואות' למא לא... זה כבר לא מרביץ... אתה רק צריך להביט בו ואתה קם על הרגלים... אלאכנעפאק... זה גם יכול להשתלב טוב עם ע"ז... ממילא גם כשעשרת השבטים יתירו מרצונם לעלות לירושלים, אבל נחש הנחושת וספר רפואות, זה היה להם חבל...)

והנה סו"ס יהודי נענה לקול קורא של חזקיהו, והניצוץ היהודי כבר נדלק והוא כבר רוצה כן להתקרב לאלוקי השמים... סו"ס הוא מגיע למקדש ומשהו שם מתחיל לזוז... ולפתע!! נחש הנחושת גונב את ההצגה... אותו יהודי שהגיע למקדש כולו מרוגש... לאחר ז' ימי פרישה מטומאת מת... סו"ס הלב נפתח... לפתע נחש הנחושת חיך אליו שם מהצד... הוא הלך לשם... הביט על נחש הנחושת... הדליק נר נשמה... פיזר כמה נשיקות... וכל טוב... חזר הביתה... עם מה? עם ישועות מנחש הנחושת!! פה חזקיהו המלך נזעק!!! אי אפשר ככה!!! כל עוד כלל ישראל נושם... חי... ממשיך... וכל אוצר הספרים היהודי בתפארתו, אין לי בעיה עם הכסא של הסטיפלר, ולא עם הקמיע של ר' מרדכי שרעבי... כל עוד הנכסי צאן ברזל של היהדות עומדים על מכונם ולי לי בעיה להכיל גם נישות צדדיות... אבל כשנאחזנו כעת נמצאים במצב כ"כ רגיש... שאנחנו צריכים להיאבק על המינימום... אסור לי שנחש הנחושת יגנוב את ההצגה!!! לא בא בחשבון שיהודי שנמצא כעת במצב חירום שהוא בהתמודדות מול איסורי כעת... לא יתכן שאתה תדחוף לו כעת כל מיני נישות של נר לעילוי נשמת ר' מאיר בעל הנס... זה להסיט את המיקוד בתקופה הכי קריטית!! חזקיהו המלך אומר: אין לי ברירה!! אני לא יכול לאפשר לנישות הרוחניות האלו להסיט את מוקד התשומת לב מא' ב' של ידישקייט... אה... למה דוד המלך לא עשה את זה?

כן... אצל דוד המלך לא נלחמו על מינימום... בדורו של דוד המלך לא היה צריך לדבר על מינימום... כלל ישראל היה בתפארתו... ולכן היה את הלוקוסוס לתת מקום לנישיות... אבל כשאתה נלחם על א' ב' של יהודי אתה לא יכול לתת לנישיות להסיט אותך...

לטעמי זה פחות או יותר ההגדרה גם בנושא שלנו...

השאלה באיזה בית מדרש אתה נמצא... כשאתה מהלך בסביבה הסטרילית של ישיבת החת"ס בין אריות בתורה... שם אתה יכול להיכנס לדקויות ולבדוק יהלומים בזכויות מגדלת... אבל כשאתה נאבק מול ההשכלה אתה לא יכול לעשות עסק מדקויות...

בדור שלנו, אנחנו עסוקים בהתמודדות יומיומית במלחמת קדושה, לבא ליהודי קלאסי שמתמודד יום יום האם להחזיק מכשיר כשר ולתקוף לו איזה סגולה או איזה עניין... זה ניתוק!! ולא רק ניתוק, אלא עולל! במקום להעמיד דעותיו מול השאימות האמיתיות והמאתגרות באמת, אתה מסיט אותו נחש הנחושת... וזה פשוט עווללה!! הנחש הנחושת הוא לא ז"כ גרוש מצד עצמו... הסתדרו איתו לאורך הדורות, אבל העיתוי ? ! ? לתזמן אותו כעת זה פשוט ניתוק תקשורתי!!

בימים אלו יש תצוגה מוזיאונית 'היכלות' על כל מיני חפצים קדושים של גדולי עולם הדורות הקודמים... נשאלת השאלה: איך להסתכל על זה? ?

תלוי מי אתה... ואיפה המאבקים שלך... יש חרדים כאלו שהמאבקים שלהם זה על סנדק שלם או לא... האם לקנות 8 אתרוגים או 9... בכיף... תלכו שם... תתרגשו את הגארטל של האמרי חיים... אבל לי אין את הלוקוסוס הזה, אני עסוק בלהתרגש מהנעלי גומי שקניתי כעת לטוילים ואיתם אני מתכנן להופיע מול הרבש"ע ביום כיפור...

וכעת חשיפה ראשונה מבית אז נדברנו! אני רוצה לבשר לציבור הרחב שיש אצלי מוצג היסטורי נדיר בעל מטען רגשי עצום!!!! יש לי גישה לבגד של יוסף!! הבגד הקדוש והמקורי!!! זה שעליו נאמר 'ויעזוב בגדו בידה וינס ויצא החוצה'!! כן... הבגד הקדוש הזה שעליו יוסף קיבל של צדיק יסוד עולם... היית רוצה לזכות להחזיק בידיים רועדות כזה בגד קדוש ונורא? אז הנה... הפרטים אצל... רק מה? ? יש לי בעיה אחת קטנה... הבגד הזה עדיין מוחזק בידיים של פוטיפר... כל מי שרוצה גישה לבגד הזה... פרטים אצל פוטיפר... כן... פוטיפר עדיין חיה ומסתובבת בינינו... אבל הבגד ? ! ? הבגד של יוסף עוד יותר מסתובב לנו בין הרגלים, זה אתה, אני, אי שם בכל מיני נופשונים ומהגים, ואנחנו מאמינים ומתגברים ונותנים לה' כתר מלוכה... נו... תגיד לי: מי שזוכה כאן ועכשיו לתת לה' את הבגד של יוסף... יש לו זמן להתעסק עם הגארטל של ר' לוי צחק מברדיטשוב זיע"א? ? אז בבקשה!!!! הבגד של יוסף בדינינו!!! זה אני ואתה! לא מוזיאון ולא יודאיקה... כאן ועכשיו...